

Italiensk behandling af unge lovovertrædere.

Af kst. statsadvokatfuldmægtig S. STURUP.

Takket være støtte fra Politiets Studierejsefond var det mig muligt i eftersommeren 1954 at tage på en studierejse til Italien, især for at studere hvorledes man i Italien behandlede problemet unge lovovertrædere.

Jeg fik lejlighed til at studere forholdene i Rom, hvor muligheden for introduktioner og assistance er størst, og under mine studier var især lederen af Interpol i Italien dr. Dosi mig til uvurderlig støtte.

Når jeg netop valgte Italien som mål for mine studier, var årsagen, at jeg ved gennemlæsning af en artikel af nu afdøde overlæge Torsten Sondén i nærværende tidsskrift, årgang 1953 side 231, blev interesseret i den italienske behandling af unge lovovertrædere, og da jeg var i stand til at tale og forstå italiensk, fik jeg fra Politiets Studierejsefond hjælp til rejsen.

Mine studier tog til dels sigte på at sætte mig ind i politiets, anklagemyndighedens og domstolenes indbyrdes forhold for derigennem at forstå den processuelle tekniske og strafferetlige baggrund for behandlingen af normale personer, idet jeg først herefter, når denne baggrund var i orden, kunne forstå de særegenheder, som behandlingen af unge lovovertrædere gav anledning til.

Før jeg går ind på en nærmere beskrivelse af behandlingen af de unge lovovertrædere, vil jeg finde det på sin plads at fremkomme med et kortere overblik over de forskelle, der består imellem dansk og italiensk behandling af straffesager.

Efter gældende dansk lovgivning har politiet en flerhed af opgaver. Disse opgaver defineres i retsplejelovens § 108, således som denne nu fremtræder efter en lovændring af 11/6 1954, således at politiet skal

- 1) opretholde sikkerhed, fred og orden
- 2) påse overholdelsen af love og vedtægter
- 3) foretage det fornødne til forhindring af forbrydelser, og
- 4) efterforske og forfølge forbrydelser.

Denne definition er ikke udtømmende for politiets opgaver, idet politiet herudover i talrige særlove har fået særopgaver som kontrol med motorvæsenet, udstedelse af næringsbreve, føring af firmaregistre og meget mere, opgaver som ikke er medtaget under ovenstående definition, og som går langt udover de opgaver, som andetsteds i Europa, bortset fra Norge, hører under politiet. Politiet har desuden her i Danmark også opgaver som anklagemyndighed ved underretterne og er et led i anklagemyndighedens hierarkiske opbygning, og der er som følge heraf både et snævert

samarbejde mellem politimestrene og den overordnede anklage-myndighed og et vist advancementsfællesskab mellem politi og øvrige anklageorganer.

Ganske anderledes ligger forholdene i Italien. Her er politiet politi og kun politi i den snævraste forstand, som kan indfortolkes i retsplejelovens definition. Politiets overordnede tjenestemænd har vel som her en juridisk uddannelse, men en overgang fra overordnet politimand til anklager er utænkelig. De højere politi-tjenestemænds karriere ligger udelukkende i politiet, og hvis de indenfor politiet får nogen uddannelse udover den juridiske eksamen, som er en forudsætning for ansættelse, er denne uddannelse enten af rent kriminalteknisk eller af militær karakter, alt efter om de er tilknyttet kriminalpolitiet eller ordenspolitiet.

Til gengæld er der en livlig udveksling mellem anklagemyndig-hedens og domstolenes personale, ofte, ja næsten normalt således, at domstolenes og anklagemyndighedens tjenestemænd alternerer på tilsvarende måde som dommerne i byretten eller landsretterne med regelmæssige mellemrum skifter afdeling. En dommers og en anklagers vej mod højere stillinger er derfor i Italien normalt en og den samme.

Politiets manglende kompetence som anklagemyndighed viser sig allerede på en straffesags allerførste stadie, idet en anholdt, der inden 3×24 timer skal stilles for en dommer, slet ikke frem-stilles for dommeren af politiet, men sagens akter og den anholdte sendes til en forhørsdommer, der herefter foretager alle videre efterforskningsskridt indenretlig uden anden assistance fra poli-tiet end hvad han i hvert enkelt tilfælde måtte begære. Til gengæld afgør en sådan forhørsdommer kun mindre sager. Større sager sendes til acciseretterne til afgørelse. Denne afgørelse sker efter forelæggelse fra både anklager og forsvarer for acciseretten og egentlig afhøring og kontraafhøring af både tiltalte og vidner finder sted som her i landet.

Medens disse hovedlinier for sagsbehandlingen er næsten ufra-velige for behandlingen af sager mod voksne lovovertrædere (i Italien over 18 år), modificeres forholdene meget, når det drejer sig om unge.

Her kommer nogle fra forholdene her i landet særegne træk frem. Man sætter ikke i Italien nogen skarp grænse mellem krim-inelle og ikke kriminelle unge. Forholdene glider noget over i hinanden, og også unge, som uden at begå lovovertrædelser her-hjemme ville komme under børneværnsforsorg, sorterer i det store og hele under samme organer som de egentlige kriminelle unge.

Disse afvigelser gælder også politiets stilling til de unge, idet politiet i Italien i de senere år har begyndt et omfattende politi-mæssigt-socialt arbejde for de unge, der, det være sig på grund af egne fejl eller manglende ansvarsbevidsthed fra forældres eller opdrageres side, socialt er kommet ind i uholdbare forhold.

De følgende bemærkninger om *politiets arbejde med de unge* tager særlig sigte på forholdene i Rom, som jeg selv har set, men forholdene andetsteds i Italien er med visse afvigelser begrundet i det pågældende milieu, efter hvad jeg har fået at vide, stort set ensartede.

Der er i Rom under den centrale questura (politiledelse) en særlig afdeling af politiet, der tager sig af mindreårige. Afdelingens navn er polizia dei minorenni, ungdomspolitiet, en afdeling, der omfatter 15—20 civile politibetjente under ledelse af en kommissær. Arbejdet indenfor denne afdeling er tildels af forebyggende karakter og omfatter både børn under kriminel lavalder (14 år) og unge lovovertredere i alderen mellem 14 og 18 år.

Den første del af arbejdet, det *forebyggende arbejde*, varetages på den måde, at civilklædte politifolk fra den pågældende afdeling tildels i automobil patruljerer rundt omkring i Rom og under denne patruljering særlig har opmærksomheden henledt på børn, som ved deres hele optræden tilkendegiver, at der ikke føres ordentligt tilsyn med dem, f. eks. børn, der tigger, går rundt på gaden og sælger værdiløse ting, ligesom børn, der ifølge indkomne oplysninger er forældreløse eller lignende, er genstand for deres særlige opmærksomhed. Desuden tager afdelingen sig også, på grundlag af meddelelser enten fra udenforstående privatpersoner eller fra offentlige myndigheder, af børn, om hvilke det oplyses, at de lever under særlig dårlige forhold. Oplysningerne kan også komme frem under den form, at det bliver oplyst fra kriminalpolitiet, at de pågældende børns forældre lever af forbrydelser, at de er anbragt i fængsler, at moderen er prostitueret, narkoman eller lignende, altså altsammen forhold af tilsvarende karakter som herhjemme ville medføre, at børn kommer under børneforsorg. Størstedelen af de børn, overfor hvilke vejledning overfor hjemmet eller andre mindre indgribende skridt ikke skønnes tilstrækkeligt, anbringes midlertidigt i et observationscentrum, som ejes af Roms politi, „Casa del Fanciullo“ ved Via Ostiense. Under opholdet her bliver børnenes fysiske og psykiske forhold undersøgt af læger, medens deres sociale baggrund bliver nøjere undersøgt dels af ungdomspolitiet, dels af særlige undersøgere, som står til centrets disposition. På grundlag af alle disse undersøgelser, som kan vare temmelig længe, bliver der truffet en afgørelse vedrørende de pågældende børns fremtidige anbringelse, herunder hvorvidt børnene permanent skal fjernes fra hjemmet, om der skal beskikkes hjemmet og barnet et tilsyn eller hvad der ellers kan tænkes at skulle ske, f. eks. at barnet kommer i privat familiepleje. Disse afgørelser træffes imidlertid ikke af politiet, men af den særlige procuratore dei minorenni — statsadvokaten ved ungdomscentret — hvis funktioner vil blive omtalt nedenfor under redegørelsen for ungdomsforsorgen gennem ungdomscentrene.

Dette politiets *observationscenter*, som jeg selv havde lejlighed til at besøge, var en så udmærket institution, at jeg vil finde det

på sin plads her nærmere at redegøre for dette, medens jeg iøvrigt for en række af de øvrige institutioner, som jeg besøgte, kan henvise til den ovenfor nævnte artikel af overlæge Sondén.

Bygningen var ganske nyopført og først taget i brug i august måned 1954, som jeg besøgte bygningen i september, og dette prægede i et vist omfang bygningens omgivelser, idet store dele af disse endnu henlå som byggeplads, men af de foreviste planer fremgik, at det var meningen, at der i tilslutning til bygningen dels skulle opføres en hal, som iøvrigt allerede var under opførelse, hvor de optagne børn ville kunne beskæftiges med en for deres art passende arbejdsform, dels en sports- og legeplads, som imidlertid kun var afstukket i terrænet på det tidspunkt, da jeg kom på besøg i bygningen.

Bygningen eller rettere sagt bygningskomplekset lå lidt tilbage trukket fra vejen med indkørslen fra selve vejen. På hver side af indgangsporten var der opført to mindre eenetages bygninger, hvoraf bygningen til venstre rummede bolig for anstaltens bestyrer og portner, medens bygningen til højre rummede en modtagelsesafdeling, hvor barnet, der blev optaget på hjemmet, blev vasket, hvor barnets tøj blev desinficeret, og hvor barnet boede i en slags karantæne, indtil lægen, der havde et særskilt lægeværelse i denne bygning, erklærede, at det ikke var forbundet med nogen risiko at overføre barnet til den egentlige hovedbygning.

Hovedbygningen lå for enden af en græsplæne og bestod af 3 etager samt en tagterrasse. Der var desuden kælder under hele huset. Bygningen var indrettet meget moderne og hensigtsmæssigt, omend bygningen forekom mig at være noget vel „kold“ efter nordiske forhold, opført som den var af jernbeton og beklædt med travertin. På denne anstalt opholdt børnene sig, medens politiet undersøgte deres forhold, og anstalten fungerede som observationscentrum, hvor almindelige læger, psykiatere, psykologer samt anstaltens værk mestre og assistenter, der alle var politifolk, observerede barnet, hvorefter man overgav afgørelsen af dets skæbne til statsadvokaten ved ungdomsdomstolen. Chefen for ungdomspolitiet i Rom var husets praktiske leder, og til sin daglige hjælp havde han 5 civile politimænd, der var hans assistenter, og var udtaget på frivillig basis. Der var desuden til centret knyttet 3 lærere, 3 nonner og 3 kokke- og stuepiger. Til anstalten var, som anført, knyttet en fast læge, og endvidere kom der hver fjerde dag på anstalten en kommission på fire læger, bestående af en psykiater, en psykolog, en pædiat og en læge med særlig kendskab til børn iøvrigt, som havde lejlighed til at udspørge barnet under dets ophold.

Der var, på det tidspunkt da jeg var på besøg i anstalten, 30 drenge og en pige på anstalten, der var beregnet til ialt at kunne rumme 60 børn, 30 af hvert køn.

Angående den bygningsmæssige indretning af anstalten bemærkes, at der i anstaltens kælderetage var et fuldt moderne, fortrinsvis elektrisk køkken, et vaskeri, forrådsrum, herunder stort kølerum, samt spiserum og legerum for børnene.

I stueetagen var der indrettet et modtagelsesrum for pårørende, et samlingsrum, et venteværelse for børnenes pårørende samt et lille kapel til de, såvidt jeg forstod daglige gudstjenester, der efter katolsk skik afholdtes på anstalten.

På første sal var der indrettet et lægeværelse, et mindre infirmeri, en undersøgelsesstue samt kontorer for anstaltens personale og for lægerne.

På anden sal var der flere sovesale med plads til gennemsnitlig 10 børn, vaskerum og toiletter, altsammen både moderne og hensigtsmæssigt. Endelig var der øverst oppe en stor tagterrasse, hvorfra der var en dejlig udsigt over det pågældende kvarter af Rom, og hvor børnene skulle opholde sig i middagsstunden på den tid af året, hvor vejret tillod det.

Angående selve principperne for anstaltens drift skal jeg oplyse, at børnene havde deres fulde frihed til at gå og komme i anstaltens umiddelbare omegn. Der var ikke noget lukke for anstalten, børnene gik, medens jeg var der, frit ud og ind af porten og legede på byggepladsen og marken i nærheden, og i det omfang, hvori børnene selv havde ordentligt privat tøj, gik de i dette, medens de ivrigt gik i en slags lang busseronne af blå lærred med hvid krave.

Jeg så under opholdet på anstalten, at der fra assistenternes side blev arrangeret lege i terrænet omkring anstalten, og det blev oplyst for mig, at så snart den omhandlede arbejdsal var blevet færdig, hvad meget tydede på måtte være nær forestående, var det meningen, at de fleste af børnene skulle være beskæftiget her. Hvis nogle af børnene havde mere lyst til at sørge for deres egen have eller at have en anden mindre pligt, var det meningen, at børnene skulle have en sådan pligt alt efter deres ønsker og evner, men ellers skulle der arbejdes i meget rimeligt omfang indendørs i hallen. Skolegang passedes også i anstalten. Der herskede efter min anskuelse en udmærket fri og frejdig tone imellem børnene og anstaltens assistenter, og jeg havde indtrykket af, at børnene rent umiddelbart var glade og tillidsfulde overfor anstaltens personale, hvilket imidlertid, når man tager i betragtning at personalet rekrutteres ad frivillig vej blandt de politifolk, som gerne ville beskæftige sig med børn, ikke var så besynderligt. Opholdet på anstalten skulle efter de oplysninger, jeg fik, vare fra 1 til 3 måneder, alt efter de vanskeligheder, der var forbundet med at få klassificeret børnene, men det var ikke meningen, at børnene permanent skulle opholde sig på denne anstalt, der som anført blev drevet for politiets regning.

Den anden side af ungdomspolitiets arbejde var arbejdet vedrørende *unge lovovertrædere* i alderen mellem 14 og 18 år. Da ungdomspolitiet er en underafdeling af kriminalpolitiet, har de i denne relation den samme funktion som andet kriminalpoliti, d. v. s. afdelingens personale undersøger den konkrete sag, hvorefter sagen sendes til ungdomscentret, medens politiet fortsætter med indsamling af personlige oplysninger vedrørende den unge lovovertræder. Disse oplysninger sendes til centret, der i mellemtiden har taget stilling til, om den unge lovovertræder skal forblive i fængsel eller sættes på fri fod under nærmere begrænsning. Ungdomsdomstolen afgør, som jeg nærmere skal redegøre for nedenfor, herefter når alle oplysninger foreligger sagen ved en egentlig dom f. eks. til anbringelse i opdragelsesanstalt.

Politiets særlige ungdomspolitiafdeling stammer fra 1947.

I den ministerielle instruks om ungdomspolitiet gøres der særlig opmærksom på, at det skal være udvalgte folk, som skal vælges til dette arbejde, folk med særlig kulturel og dygtighedsmæssig baggrund, og at dette personale ikke må sættes til andet arbejde, end arbejdet med unge lovovertrædere.

I instruksens defineres ungdomspolitiets opgaver således:

- 1) aktivitet for at forebygge misgerninger og for at efterforske misgerninger begået af mindreårige.
- 2) opsyn med forladte mindreårige til de rette administrative eller judicielle myndigheder har truffet deres afgørelse med henblik på disse børns endelige anbringelse være sig i en opdragelsesanstalt eller under en eller anden form for tilsyn.
- 3) Forbindelse med de selskaber og institutter, som i hver enkelt provins har til opgave at hjælpe børn.
- 4) Bistand for ungdomsdomstolen ved enhver forespørgsel, herunder assistance for at få de mindreårige anbragt i en eller anden form for institut som en rent midlertidig foranstaltning, medens sagen står på.

Det foregående har særlig omhandlet politiets opgaver, og jeg vil nu i det følgende redegøre for, hvorledes afgørelser træffes i sagerne.

Forinden jeg går over til at omtale spørgsmålet om ungdomscentret og ungdomsdomstolenes funktioner, vil det imidlertid være nødvendigt at redegøre for det lovgrundlag, på hvilket disse domstole hviler. Organisationen hviler på en lov af 6. juli 1934, hvorved der blev skabt særlige ungdomsdomstole, og i 1939 blev denne lovgivning suppleret ved en særlig lovgivning om opdragelsesanstalter (*Case di rieducazione*). Disse love, som sammen med den almindelige straffelov og tilsvarende retsplejelov udgør grundlaget for behandlingen af unge lovovertrædere, havde og har endnu en fra den almindelige italienske strafferet forskellig

og fremmedartet karakter, idet disse love i modsætning til den almindelige italienske straffelovgivning mere lægger vægt på strafovertræderens personlighed end på gerningsindholdet af den enkelte begåede forbrydelse, og der er her tale om regler, hvortil vi ikke her i landet kan opvise noget tilsvarende, idet behandlingen af samtlige asociale og vanrøgtede unge, uanset om der er begået kriminelle handlinger eller ej sorterer under een myndighed, *ungdomscentret*.

Af sådanne centre findes der et for hver provins, d. v. s. at der ialt er sådanne 23 centre, hvert svarende til sit appelretsområde (landsretsområde). Disse centre består af følgende led: Den egentlige ungdomsdomstol (*tribunale dei minorenni*), statsadvokaten ved domstolen, et ungdomsfængsel, en eller flere opdragelsesanstalter og et observationsinstitut (*istituto di osservazione*), og der består et meget snævert samarbejde mellem domstol, statsadvokat, ungdomsfængsel, opdragelsesanstalter og observationsinstitut.

Herudover findes der forskellige andre institutioner, som i visse relationer sorterer under ungdomscentret, hvorom nærmere vil blive redegjort nedenfor.

Selve *ungdomsdomstolen* har rent territorielt en temmelig udstrakt kompetence, hvilket står i forbindelse med, at domstolen kun behandler sager vedrørende unge lovovertredere. Således havde ungdomsdomstolen i Rom hele Latium til sit særlige område og ikke blot byen Rom. Ungdomsdomstolen beklædes af 2 juridiske dommere, samt af en embedsmand, der skal have særligt kendskab til sociale forhold og vælges blandt personer med indsigt i kriminalologi, pædagogik, psykiatri eller lignende. Domstolen har sin egen anklager (statsadvokat), og til domstolen er der yderligere knyttet flere faste forsvarere. Domstolen holder alle møder for lukkede døre. Iøvrigt kan jeg angående forretningsgangen oplyse, at alt materiale til bedømmelse af sagen samles af anklageren, hvorpå det samlede materiale med anklagerens forslag om en sanktion herefter forelægges domstolen, der på dette grundlag træffer beslutning om, hvorledes der skal forholdes med den unge lovovertreder. Domstolens kompetence omfatter ikke unge, der sammen med over 18-årige har begået lovovertredelser. I så tilfælde afgøres sagen også for den unges vedkommende af de egentlige domstole, dog med den ændring, at sagens forberedelse sker på tilsvarende måde, som hvor det drejer sig om unge, hvis sag skulle behandles af ungdomsdomstolen, nemlig ved statsadvokaten ved ungdomsdomstolen, der i så tilfælde bistår undersøgelsesdommeren ved selve domstolen med at fremskaffe de fornødne personlige oplysninger til belysning af den unges karakter, sociale forhold m. v., ligesom sanktionerne overfor de unge kun er sådanne, som sædvanligvis anvendes overfor unge lovovertredere.

Statsadvokaten ved ungdomsdomstolen har imidlertid udover den omhandlede anklagerfunktion særlige opgaver vedrørende kriminelle under lavalder og ikke-kriminelle i alderen 14—18 år. Også disse unge hører under centret, hvis det skønnes, at de unge af den ene eller anden grund har stølte behov, d. v. s. at f. ex. også forladte børn hører under disse centre, men der er det særlige forhold, at disse børns skæbne ikke finder afgørelse ved en egentlig domstolsbeslutning, men træffes administrativt af den pågældende statsadvokat, hvis kompetence som anført også strækker sig til børn under 14 år, det være sig at disse har begået strafbare handlinger eller ej. (Det skal bemærkes, at ungdomscentrets kompetence omfatter alle forbrydelser fra de mindste til de største og alvorligste lovovertrædelser.)

Afgørelsen træffes af statsadvokaten, som det så slående blev forklaret mig, efter samme retningslinier som en god, fornuftig og retfærdig far ville følge.

Hvis en ung lovovertræder kommer i politiets hænder og overgives til dommeren, kan denne bestemme, at den unge lovovertræder anbringes i et *ungdomsfængsel* — carcere dei minorenni — der både benyttes som varetægtsfængsel og som afsoningsfængsel. Normalt vil et sådant varetægtsfængsel kun blive benyttet ved de alvorligere lovovertrædelser. Med hensyn til hvilke børn eller unge lovovertrædere, der anbringes til afsoning i ungdomsfængsel bemærkes, at det kun drejer sig om børn, der har begået alvorligere lovovertrædelser, for hvilke de af domstolen idømmes en tidsbestemt straf før det fyldte 18. år, og hvor straffens udløb finder sted inden det fyldte 21. år. Hvis straffen er af sådan varighed, at afsoningen vil strække sig ud over det 21. år, vil de pågældende fra deres 18. år til straffen efter deres 21. år er fuldt udstået blive anbragt i et almindeligt fængsel.

Jeg forstod imidlertid, at dette egentlige ungdomsfængsel, der også sorterer under ungdomscentre, kun benyttes i ringe omfang, da de fleste unge lovovertrædere ikke fik tidsbestemt straf, men blev anbragt i opdragelsesanstalt eller blev sat på fri fod under tilsyn.

Ofte vil de unge lovovertrædere midlertidigt blive anbragt i det omtalte *observationsinstitut* bl. a. for at man derigennem kan få de pågældendes psyke belyst med henblik på, hvilken sanktion — herunder hvilken form for opdragelsesanstalt — der vil være mest hensigtsmæssig.

I dette institut bliver anbragt dels personer, som forældremyndighedens indehavere ønsker undersøgt på grund af deres efter forældremyndighedens udøvers skøn besynderlige optræden eller unge mennesker, som af statsadvokaten ønskes undersøgt med henblik på, hvilke foranstaltninger, der vil være at bringe til anvendelse på de pågældende. Det vil normalt sige, at de fleste unge

lovovertrædere bliver anbragt i et sådant observationsinstitut, forinden de overføres til opdragelsesanstalt.

I observationsanstalten bliver den unges psykiske og fysiske habitus observeret af den eller de tilsynsførende læger, herunder også psykiatere og psykologer, af centrets direktør og hans assistenter.

Der er i observationscentret arbejdspligt bl. a. for at man derigennem kan konstatere, hvad de unges håndslag ligger bedst for, og når den unges fysik og psyke som ovenfor omtalt er blevet undersøgt, bliver han overført til værkstedsafdelingen. Her i værkstedet gør værkmesteren sine iagttagelser angående den unges opførsel under arbejdet og hans forhold til de øvrige anbragte. Efter en periode på en måned eller halvanden i observationscentret indgiver direktøren sine forslag til anklageren ved ungdomsdomstolen, som derpå, hvis sagen hører under ungdomsdomstolen, med sine bemærkninger videresender oplysningerne til domstolen med forslag til den unges anbringelse. Et sådant forslag kan f. eks. gå ud på, at drengen bør sættes på fri fod og tilbagegives til sine forældre, overgives i familiepleje med eller uden tilsyn, eller at han bør anbringes i en opdragelsesanstalt eller i ungdomsfængsel, og domstolen eller statsadvokaten afgør herefter sagen.

Af *opdragelsesanstalter* er der, så vidt jeg kunne forstå, alene i Rom og nærliggende områder 13, 6 for piger og 7 for drenge.

Opdragelsesanstalterne er specialiserede således, at nogle anstalter er lukkede eller halvlukkede, medens andre er åbne. Nogle tager sig af at lære de unge landbrug, fiskeri og lignende, medens andre oplærer de unge til mekanikere, skræddere, skomagere, snedkere eller typografer m. m.

Angående opdragelsesanstalterne, som jeg har omtalt ovenfor, skal jeg på grundlag af de indtryk, som jeg fik under mit besøg på nogle af anstalterne, som jeg havde lejlighed til at bese under mit ophold i Rom, nævne, at det var mit indtryk, at man på de pågældende opdragelsesanstalter lagde stor vægt på, at de unge hver især fik et arbejde, for hvilket de alene havde ansvaret, og i det hele taget såvidt muligt fik overladt et ansvar for derigennem at oplære dem til at blive gode samfundsborgere, men det var imidlertid også mit indtryk, at der var meget stor forskel på de forskellige opdragelsesanstalter i så henseende, muligvis fordi klientellet var forskelligt fra anstalt til anstalt.

Angående opdragelsesforanstaltningerne på anstalten bemærkes iøvrigt, at det er sædvane, at de unge, hvis de opfører sig vel i anstalten, efter nogen tids forløb kan få lejlighed til at holde ferie hos deres familie i kortere tid, og at de, når noget længere tid er forløbet, kan blive sat på fri fod på prøve f. eks. hos deres familie, og hvis prøvetiden, hvorunder der er et vist tilsyn fra anstaltens side, forløber tilfredsstillende, kan den pågældende

blive endeligt udskrevet, medens han på den anden side, hvis prøvetiden forløber utilfredsstillende, kan blive genabragt på en opdragelsesanstalt.

Den sidste udvej, hvis det viser sig, at den unge ikke kan tilpasse sig i en opdragelsesanstalt, er muligheden for overførelse til et såkaldt *Casa di rigore*, d. v. s. en strengt lukket opdragelsesanstalt, vel noget lignende som Bråskovgård her i landet. Der findes kun en sådan opdragelsesanstalt i Italien.

Ud over opdragelsesanstalterne er der de såkaldte *risformatorio guidiziario*, som anvendes som sikringsanstalter overfor sådanne lovovertrædere, som efter italiensk opfattelse af begrebet tilregnelighed „hverken har haft til hensigt eller har villet begå forbrydelser“, men som dog er for *farlige* til, at man tør lade dem være på fri fod. I et sådant *risformatorio* anbringes såvel unge over som under 14 år, og en særlig anvendelse får et sådant *risformatorio* for de unge under 14 år, idet det i selve loven er forudsat, at sådanne unge aldrig har evnen til at ville i lovens forstand, og det vil derfor altid være hensigtsmæssigt at anbringe dem, som er særlig farlige, i et sådant *risformatorio*.

Risformatoret anvendes også overfor lovovertrædere, som har udstået deres straf, men for hvis vedkommende domstolene skønner, at de tillige bør undergives særlige opdragelsesforanstaltninger, som går udover straffen, og det bemærkes i denne forbindelse, at ophold i risformatoret normalt ikke bør være under 1 år.

Der findes desuden et særligt kontor, der henhører under ungdomscentret, der benævnes „*den sociale tjeneste for mindreårige*“ — *servizio sociale pei minorenni* —. Herfra foranstaltes ambulante observationer ved hjælp af et personale, der er særlig uddannet til at beskæftige sig med mindreårige, og som er i stand til at danne sig et indtryk af de pågældendes familie og af de omgivelser, hvorunder de lever. — De afgiver forslag vedrørende børnenes forhold.

Denne socialtjeneste foretager tillige ambulante observationer af unge og fører tilsyn med de fra opdragelsesanstalten løsladte.

Svarende hertil er et *socialt tilsyn*, som holder øje med den unge, som får lov til at forblive hos familien. Assistenten for denne socialtjeneste kommer jævnlig i familien og taler med den unge og de voksne i hjemmet, altså et tilsvarende hverv, som her tillægges børneværnene, hvor den pågældende unge forbliver i sin familie. Ungdomsdomstolen kan herfra få oplysninger om, hvorledes den unge opfører sig ved at skrive til det pågældende distriktskontor, som derefter afgiver beretning om den unges forhold, om hvilken omgang han har o. s. v., således at domstolen får et fuldstændigt og nok så naturligt indtryk af den unge, der i dette tilfælde forbliver i sine vanlige naturlige omgivelser.

Endelig har man i Italien indført en betydningsfuld nydannelse i form af et „*forbedrings- og oprejsningsinstitut*. Dette retsmiddel,

som giver de „forbedrede“ unge oprejsning, man fristes til at sige en slags verdslig syndsforladelse, er et meget interessant institut, hvortil vi her i landet ikke har noget tilsvarende. Dette institut anvendes enten efter de interesseredes begæring eller på et opdragelsesinstituts foranledning over for unge lovovertrædere, som ikke er over 25 år gammel, og som efter at være blevet løsladt fra opdragelsesanstalt menes at have givet bevis for, at de er blevet hæderlige samfundsborgere, og at der gennem opdragelsesforanstaltningerne er sket en fuldstændig forbedring af deres opførsel. Hvis ungdomsdomstolen er af den samme mening, udstedes der af denne en oprejsningserklæring.

I det øjeblik, ungdomsdomstolen giver den unge oprejsning, bliver alle noteringer angående den unges eventuelle kriminelle fortid, ligemeget hvor alvorlige lovovertrædelser, han har lavet, udsløttet, både i, hvad der svarer til vor rigsregistratur, i strafferegistre og i notater hos politiet, og dette giver den unge lovovertræder en særlig interesse i at udvise dadelfri opførsel. En forudsætning for dette instituts anvendelse er det naturligtvis, at man mener at være sikker på, at der foreligger en varig forbedring. Anklageren ved ungdomsdomstolen, med hvem jeg drøftede dette spørgsmål, var af den anskuelse, at instituttet havde haft en ganske overordentlig stor og gavnlig virkning, idet de unge fik en virkelig interesse i at komme på den rigtige side af loven, idet de herved også i fremtiden blev ganske ligestillet med andre samfundsborgere, der ikke havde været i konflikt med loven.

Når man herefter ønsker nærmere at se på de ovennævnte *institutioners praktiske funktioner*, er det nødvendigt at skelne mellem unge under og over den kriminelle lavalder (14 år), og mellem disse sidste mellem kriminelle og ikke kriminelle unge.

For personer *under kriminel lavalder* består der mulighed for, at disse kan undergives en eller anden forsorg, herunder også optagelse på opdragelsesanstalt.

Hvilke foranstaltninger, der i det enkelte tilfælde skal anvendes, afgøres ikke af selve ungdomsdomstolen men af statsadvokaten ved ungdomsdomstolen, „som en fader“. De pågældende børns forhold kan undersøges af socialtjenesten, helst medens de befinder sig ude i deres naturlige omgivelser, men ellers under anbringelse på observationsinstitut. Forud for foretagelsen af dette sidste skridt må de pågældende børn på en eller anden måde efter forældremyndighedens eller andre myndigheders skøn have vist, at de trænger til opdragelsesforanstaltninger, som man normalt ikke vil kunne forvente, at deres hjem vil kunne give dem. Hvor børnenes forhold er tilstrækkeligt belyst, kan de 1) forblive i deres hjem, evt. under et tilsyn, 2) anbringes i et af de mange private asyler for unge, 3) anbringes i reformatoret (der har særlige børneafdelinger), og 4) i graverende tilfælde, hvor de har begået

mange lovovertrædelser, anbringes i en egentlig opdragelsesanstalt.

Alle disse forholdsregler kan fortsættes udover barnets fyldte 14. år, d. v. s. den kriminelle lavalder, og så vidt jeg forstod helt til det 21. år, omend normalt kun til det 18. år.

For personer *over kriminel lavalder*, men under 18 år, der *ikke har begået strafbare lovovertrædelser*, er der de samme muligheder for anbringelse på observationsinstituttet og for observering gennem socialtjenesten, samt for anbringelse på private asyler. Imidlertid synes der ikke at være mulighed for at anbringe disse unge i de egentlige opdragelsesanstalter.

Den tredje gruppe er de *mindreårige mellem 14 og 18 år, som har begået lovovertrædelser*. For deres vedkommende gælder det, at observationen kan ske både på observationsinstituttet og medens de pågældende er på fri fod. Over for disse lovovertrædere kan man foruden de ovenfor vedrørende de indtil 14årige nævnte sanktioner også bringe ungdomsfængslet i anvendelse, dels som varetægtsfængsel, dels som egentlig fængselsanbringelse for tiden indtil det fyldte 18. år.

Hvis lovovertræderne må anses for at være sindssyge eller psykopater eller på anden måde uansvarlige for deres handlinger, kan de, hvis de er farlige, anbringes i reformatoriet.

Fra reformatoriet løslades de unge lovovertrædere først, når de ikke længere anses for farlige.

Fra opdragelsesanstalterne bliver de løsladt på prøve, når man mener, at de opdragelsesmæssige foranstaltninger har haft tilstrækkelig virkning, og de vil senere definitivt kunne udskrives af forsorgen.

For disse lovovertrædere gælder det, at de har den særlige mulighed for at få oprejsning, som forbedrings- og oprejsningsinstituttet giver dem.

Denne gruppe unge lovovertrædere vil få deres sag afgjort af selve ungdomsdomstolen efter indstilling fra statsadvokaten ved ungdomsdomstolen, der samtidig under den kriminelle undersøgelse har fungeret som undersøgelsesdommer.

I det foregående har jeg søgt at trække nogle hovedlinier op for behandlingen af unge lovovertrædere i Italien, men billedet er langt mere broget end det ovenfor nævnte antyder. Her giver især den private eller statsstøttede ungdomsforsorg et meget broget islæt. Indenfor disse institutioner er der ydet og ydes den dag i dag et vældigt pionerarbejde, hvor nye linier for børneforsorg trækkes op. Især har det af overlæge Sondén omtalte eksperiment med drengerepublikken i Santa Marinella — som jeg også besøgte under mit studieophold — været vidt omtalt og er blevet kopieret mange andre steder både indenfor og udenfor Italiens grænser, men selvom det var fristende her nøjere at indgå på en vurdering

af dette eksperiment, vil jeg mene, at det går langt ud over emnet for denne artikel, men så meget kan dog siges, at ånden fra dette eksperiment har afsat sig talrige spor også i de egentlige opdragelsesanstalter i Italien, der efterhånden i vidt omfang ledes efter de af experimentets ophavsmand Don Antonio Rivolta affattede maximer: „frihed under ansvar“ og „selvstyre uden indblanding“.

Derimod vil jeg søge nedenfor at fremsætte en sammenlignende vurdering af forholdene her i Danmark og i Italien vedrørende behandlingen af kriminelle unge.

Det springer straks en dansker i øjnene, at man i Italien undgår mange forsinkelser og meget omsvøb ved den centralisation, som hele børneforsorgsarbejdet har fået. Denne centralisation er dog ikke blevet så udtalt, at ulemperne herved, først og fremmest i form af langsom forretningsgang, har vist sig, idet centralisationen kun er sket for hver enkelt provins for sig.

I Danmark er forretningsgangen kompliceret og ansvaret fordelt på adskillige myndigheder. Alle afgørelser vedrørende unge under kriminel lavalder (15 år) er overladt de lokale børneværnsudvalg, hvoraf der er et i hver kommune, og det samme gælder for de ikke-kriminelle unge over 15 år, hvor afgørelserne også sorterer under børneværnsudvalgene.

For de kriminelle unge mellem 15 og 18 år er der i straffelovens § 30 en hjemmel til at undlade tiltalerejsning. Denne bestemmelse administreres således, at politiet først foretager de fornødne politimæssige undersøgelser i sagen og derefter forelægger sagen for de lokale børneværnsudvalg. Med udvalgets bemærkninger forelægges sagen herefter vedkommende statsadvokat, der efter eventuel forelæggelse for landsnævnet for børneforsorg træffer beslutning om eventuelt tiltalefrafald, normalt på betingelse af, at den unge lovovertræder undergives børneforsorg eventuelt på ungdomshjem.

Denne ordning er behæftet med iøjnefaldende skavanker: Ordningen er tidkrævende, idet der ofte vil gå meget lang tid, før endelig afgørelse foreligger, og den unge vil ofte, imedens sagen løber, begå nye lovovertrædelser, der yderligere forsinker sagen og kun i sjældne, grovere tilfælde vil man søge den pågældende unge fængslet under sagen. Oftest vil man indskrænke sig til at søge at få den unge anbragt på ungdomshjem efter midlertidig afgørelse af børneværnet. Yderligere gør mange af de unge sig visse kyniske — men desværre kun altfor ofte rigtige — betragtninger over, hvor mange tiltalefrafald de kan regne med, før der bliver tale om fængselsstraf eventuelt ungdomsfængsel, og desuden savner børneværnsudvalgene især i de mindre kommuner alt for ofte sagkyndig indsigt og assistance, hvilket kan medføre urigtige afgørelser.

Udover disse til behandlingen af sagerne knyttede ulemper ved den danske ordning er der også andre ulemper, som først og frem-

mest skyldes, at de forskellige ungdomshjem er af meget forskellig karakter og kvalitet, og at de lokale børneværnsudvalg — ofte af ukyndighed — ikke anbringer den unge på det for hans særlige karakteropbygning hensigtsmæssigste ungdomshjem. Endvidere savnes der en tilstrækkelig fast ordning af hjemmene, hvilket vel først og fremmest skyldes, at de fleste af hjemmene drives af private socialfilantropiske organisationer, som hver har deres egen mening om, hvorledes sådanne hjem skal drives. Når så hertil føjes, at den myndighed der træffer beslutning om tiltalefrafald — statsadvokaten — ikke efter tiltalefrafaldet har nogen som helst indsigt med den unges fortsatte udvikling under for sorgen, eventuelt på ungdomshjem, må man vist være berettiget til at sige, at den af det ovenstående følgende forflygtigelse af ansvaret ikke kan undgå at have uheldige konsekvenser for denne særlige side af ungdomsarbejdet.

Heroverfor står så den italienske ordning, hvorefter ungdomscentret ved dettes ledelse statsadvokaten og domstolen, som er i besiddelse af fornøden faglig indsigt og medhjælp, træffer alle beslutninger både vedrørende kriminelle og ikke kriminelle unge, bestemmer om den pågældende under sagen skal holdes tilbage og da hvor, bestemmer om den pågældende skal observeres, træffer beslutning om hvorvidt den pågældende skal hjemgives, eventuelt under tilsyn, anbringes på privat forsorgshjem eller i statslig opdragelsesanstalt, bestemmer hvilken af de foreliggende muligheder, der er bedst, bestemmer eventuel overflytning mellem hjemmene og hjemgivelse eventuelt på prøve og derhos under hele perioden, hvor den unge er under ungdomsforsorg, fører nøje kontrol bl. a. gennem periodiske indberetninger fra de ansvarlige myndigheder, hvorhos centret bestemmer, hvornår den unge skal udgå af for sorgen, og om den unge skal have oprejsning.

Selvom det fornødne forbehold tages under hensyn til forskelligheden mellem dansk og italiensk mentalitet ser jeg ikke rettere, end at det italienske system er det danske langt overlegent, og man må undre sig over, at man ikke herhjemme i langt videre omfang har søgt at skaffe en virkelig fast ordning af denne side af ungdomsarbejdet.

Ganske vist har landsnævnet for børneforsorg betydet overordentlig meget for at skaffe mere ensartede retningslinier for arbejdet med unge lovovertrædere og vanrøgtede unge, men landsnævnets kompetence er så begrænset både af hensyn til lokale interesser og af hensyn til de private ungdomshjem, at en virkelig rationalisering ikke kan føres igennem med den nugældende lov-hjemmel.

Om man herhjemme bør centralisere arbejdet for hele landet eller dele landet op i større distrikter og om egentlige ungdomsdomstole og ungdomscentre bør oprettes, må jeg lade stå ubesvaret hen, men at man bør søge at skaffe en fastere ordning for dette

arbejde synes mig indlysende, en ordning der medfører, at personer fortrolige med dette arbejde og med den fornødne juridiske indsigt tager ledelsen i strammere tøjler, fører tilsyn med alle unge under børneforsorg og træffer alle afgørelser på grundlag af periodiske indberetninger og sørger for den fornødne differentiering af ungdomshjemmene og disses klientel.

Om man herudover bør søge et til det italienske svarende oprejsningsinstitut ført ud i livet er et ganske vanskeligt spørgsmål at tage stilling til, først og fremmest fordi det er utroligt vanskeligt at vurdere, om en varig forbedring af den unge er indtruffet, men selvom vanskelighederne er store, bør dette ikke føre til at forkaste muligheden, snarere til at overveje, hvorledes vanskelighederne kan overvindes.

Hvis jeg med ovenstående artikel har bidraget til, at der kommer en diskussion i gang om dette både ømtålelige og vanskelige emne, og at man får øjnene op for, at det ikke blot er i Skandinavien og de angelsaksiske lande, at man kan få inspirationer til ændringer i den herhjemme bestående ordning af børneforsorgsarbejdet, har jeg nået det tilsigtede mål med denne artikel.

S. Stürup.